

ZAKON

O ŠUMAMA

(Objavljen u "Sl. listu RCG", br. 55/00)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Šuma je svaka površina obrasla šumskim drvećem, odnosno površina na kojoj je, zbog njenih prirodnih osobina i ekonomskih uslova, najracionalnije da se uzgaja šumsko drveće, kao i površina koja je u neposrednoj prostornoj i ekonomskoj vezi sa šumom i čijem korišćenju služi, a prostornim planom je određena za te namjene.

Šumom se ne smatraju: drvoredi; šumski rasadnici; brzorastuće plantaže lišćara i četinara podignute na poljoprivrednom zemljištu; poljozaštitni pojasevi; parkovi u naseljenim mjestima, kao i izolovane grupe šumskog drveća na površini do 5 ari, ograničene poljoprivrednim zemljištem.

U slučaju sumnje ili spora da li je neka površina šuma, odlučuje ministarstvo nadležno za poslove šumarstva.

Član 2

Šume kao prirodno bogatstvo i dobro od opšteg interesa obnavljaju se, održavaju i koriste pod uslovima i na način kojima se obezbjeđuje: trajno očuvanje i uvećanje njihovih prirodnih vrijednosti i ekoloških funkcija; trajno funkcionalno korišćenje; zaštita od štetnih posljedica koje ugrožavaju te vrijednosti i uzgoj koji obezbjeđuje stalno uvećanje prirasta i prinosa.

Član 3

Šume su u državnoj i privatnoj svojini.

Vlasnici šuma su pravna, odnosno fizička lica.

Član 4

Prema namjeni, šume se dijele na: privredne, zaštitne i šume sa posebnom namjenom.

Privredne šume su šume koje prvenstveno služe za trajnu proizvodnju drveta i drugih šumskih proizvoda.

Zaštitne šume su šume koje prvenstveno služe za zaštitu privrednih i drugih objekata, zemljišta, naselja, izvorišta, vodotoka i dr.

Šume posebne namjene su šume koje predstavljaju naročite prirodne vrijednosti i prvenstveno su namijenjene za naučna istraživanja i nastavu, oporavak, odmor i rekreaciju i dr.

Član 5

Promjena namjene površina pod šumama može se izvršiti samo kad to zahtijeva opšti interes utvrđen zakonom ili na osnovu zakona.

Član 6

Pravna i fizička lica, koja izvrše sječu šuma, dužna su da obave pošumljavanje srazmjerno izvršenoj sječi.

Član 7

Pošumljavanje goleti, bujičnih područja i melioracija degradiranih i devastiranih šuma su cilj i obavezna osnova svih planskih akata i mjera kojima se uređuje gazdovanje, unapređivanje i zaštita šuma.

Član 8

Gazdovanje šumama je djelatnost od opšteg interesa.

Obezbjedivanje i unapređivanje uzgoja, zaštite i korišćenja šuma vrši organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama.

Šumama gazduju njihovi vlasnici, pod uslovima i na način predviđen ovim zakonom.

Član 9

Šume u državnoj svojini daju se na korišćenje pravnim licima registrovanim za obavljanje djelatnosti šumarstva, kao i drugih djelatnosti iz člana 16 tačka 5 ovog zakona (u daljem tekstu: šumarska preduzeća), pod uslovima i na način predviđen ovim zakonom.

Član 10

Sloboda privređivanja i sloboda preduzetništva ograničene su zaštitom i unapređenjem opštekorisnih funkcija šuma, u skladu sa ovim zakonom.

Svojinska prava na šumama mogu se ograničiti kada to zahtijevaju interesi zaštite i unapređenja opštekorisnih funkcija šuma.

Član 11

Radi obezbjeđivanja racionalnog gazdovanja na određenom prostoru koje čini prirodnu, geografsku i ekološku cjelinu, obrazuju se šumska područja.

Član 12

Šumarska preduzeća, pravna lica u čijem stvaranju dobiti doprinose opštekorisne funkcije šuma, kao i ona koja u obavljanju svoje djelatnosti ugrožavaju te funkcije i vlasnici šuma

obezbjeđuju sredstva za uzgoj i zaštitu šuma, pod uslovima i na način utvrđen ovim zakonom.

Država materijalno pomaže unapređivanje opštekorisnih funkcija šuma.

Član 13

Nadzor nad izvršenjem odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši ministarstvo nadležno za poslove šumarstva.

U vršenju neposrednog nadzora iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje se najveći stepen zaštite šuma.

Član 14

Na šume koje se nalaze na području nacionalnih parkova primjenjuju se odredbe ovog zakona, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Član 15

Organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama i šumarska preduzeća dužni su da obezbijede uslove za stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih (kursevi, tečajevi i sl.), u skladu sa odgovarajućim zahtjevima za sprovođenje efikasnih i savremenih mjera na uzgoju, zaštiti i korišćenju šuma, prema programu koji donosi ministarstvo nadležno za poslove šumarstva.

Član 16

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) "gazdovanje šumama" je skup djelatnosti čijom se realizacijom obezbjeđuje održavanje i unapređivanje postojećeg šumskog fonda (uzgoj, zaštita, uređivanje i korišćenje šuma, izgradnja i održavanje šumskih saobraćajnica) i unapređivanje svih ostalih funkcija šuma;
- 2) "uzgoj šuma" je preduzimanje mjera i radnji na njezi (održavanju), obnavljanju, podizanju i melioraciji šuma (biološka reprodukcija);
- 3) "zaštita šuma" je preduzimanje mjera i radnji radi očuvanja prirodnih i radom stvorenih vrijednosti šuma, sprječavanje i otklanjanje štetnih posljedica svih biotskih i abiotskih faktora koje ugrožavaju te vrijednosti i sanacija postojećeg stanja;
- 4) "uređivanje šuma" je planiranje gazdovanja šumama, koje se ostvaruje kroz izradu opštih i posebnih osnova, programa za pošumljavanje i gazdovanje šumama, izvođačkih projekata i godišnjih planova gazdovanja;
- 5) "korišćenje šuma" je proizvodnja šumskih sortimenata i njihov transport; sakupljanje nezaštićenih biljnih vrsta i njihovih razvojnih oblika: gljiva, šumskog sjemena i plodova, ljekovitog i drugog bilja (u daljem tekstu: nezaštićene biljne vrste);

- 6) "pustošenje šuma" je svaka radnja izvršena protivno propisima kojom se slabi plodnost (prinosna snaga) šumskog zemljišta i time dovodi u opasnost ili onemogućava trajnost šumske proizvodnje ili uzgoj šuma na tom zemljištu, ili ugrožava opstanak šuma i njene opštekorisne funkcije (sječe većeg obima koje su karaktera krčenja šuma, prebirna sječa prejakog intenziteta, podbjeljivanje stabala i svaka radnja koja može prouzrokovati zakorovljavanje, spiranje i odnošenje zemljišta vodom ili vjetrom i dr.);
- 7) "šumske saobraćajnice" su: šumski putevi, mostovi, žičare, vlake i drugi slični objekti koji su u funkciji gazdovanja šumama;
- 8) "opštekorisne funkcije šuma" podrazumijevaju pozitivan uticaj šume na životnu sredinu, a naročito: zemljište, hidrološke, klimatske, zdravstvene, rekreativne, pejzažne, ambijentalne, nastavne, naučno-istraživačke, vojne i druge potrebe;
- 9) "biološka reprodukcija šuma" podrazumijeva: pripremu zemljišta za prirodno podmlađivanje, njegu i čišćenje; pošumljavanje sjecišta, opožarenih i neobraslih površina (goleti); popunjavanje i prašenje kultura; proizvodnju šumskog sjemena i sadnog materijala; suzbijanje biljnih bolesti i štetočina na podignutim kulturama; izgradnju šumskih saobraćajnica za ove namjene i dr.;
- 10) "šumsko područje" je osnovna jedinica gazdovanja šumama i predstavlja prirodnu, geografsku, ekološku i funkcionalnu cjelinu;
- 11) "gazdinska jedinica" je dio šumskog područja koji je prilagođen konfiguraciji terena, florističkom sastavu, organizacionim potrebama i saobraćajnicama;
- 12) "šumski red" podrazumijeva stanje u šumi koje obezbjeđuje uslove za njeno održavanje i unapređivanje, a naročito: zaštitu od pojave i širenja požara, biljnih bolesti i štetočina, oštećenja stabala i podmladaka prilikom sječe, zaštitu šuma od erozivnih procesa i ugrožavanja izvorišta voda zbog sječa i izvlačenja drveta iz šume;
- 13) "golet" je obešumljeno, potpuno golo ili slabo obraslo zemljište;
- 14) "površine u neposrednoj vezi sa šumom" su pristupni putevi, prostori za odlaganje drveta, staze i sl.

II GAZDOVANJE ŠUMAMA

1. Planiranje

Član 17

Radi stvaranja uslova za što potpunije ostvarivanje pojedinih funkcija šuma i njihovo međusobno usklađivanje, racionalnije gazdovanje i obezbjeđivanje efikasnijeg sistema zaštite šuma, utvrđuju se šumska područja i donose opšte i posebne osnove gazdovanja šumama, program pošumljavanja goleti, programi i planovi gazdovanja šumama i izvođački projekti.

Planski akti iz stava 1 ovog člana donose se po pribavljenom mišljenju nadležnog organa jedinice lokalne samouprave.

a) Šumska područja

Član 18

Šumska područja obuhvataju šume u državnoj i privatnoj svojini.

Šumska područja dijele se na gazdinske jedinice.

Za teritoriju Republike, Vlada Republike Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) utvrđuje jedno ili više šumskih područja.

b) Osnove za gazdovanje šumama

Član 19

Šumama se gazduje na osnovu opštih osnova gazdovanja šumama (u daljem tekstu: opšta osnova) i posebnih osnova gazdovanja šumama (u daljem tekstu: posebna osnova).

Opšta osnova sadrži, naročito: prikaz i ocjenu postojećeg stanja šuma po gazdinskim jedinicama i gazdinskim klasama, odvojeno za državne i privatne šume, namjenu i prioritete funkcije pojedinih djelova šuma; ciljeve gazdovanja i mjere za njihovo ostvarenje; planove gazdovanja; smjernice gazdovanja šumama; ekonomsko-finansijsku analizu; pregledne karte područja i dr.

Opštu osnovu donosi Vlada.

Posebna osnova donosi se za šume u državnoj svojini i sadrži, naročito: prikaz i ocjenu postojećeg stanja šuma po gazdinskim klasama; stanje po odjeljenjima i odsjecima; planove gazdovanja šumama; evidenciju gazdovanja i pregledne karte.

Posebnu osnovu donosi organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama, uz saglasnost ministarstva nadležnog za poslove šumarstva.

Opšte i posebne osnove moraju biti u skladu sa prostornim planom.

Član 20

Opšta osnova donosi se za šume obuhvaćene jednim šumskim područjem, za period od najmanje 10 godina.

Posebna osnova donosi se za šume jedne gazdinske jedinice, za period od 10 godina.

v) Program pošumljavanja goleti

Član 21

Program pošumljavanja goleti donosi se za period od 10 godina, a sprovodi se preko godišnjih planova pošumljavanja goleti.

Program pošumljavanja goleti sadrži: prikaz površina na kojoj se vrši pošumljavanje (goleti, devastirane i degradirane površine, površine ugrožene od erozije, bujica, lavina i dr.); prirodne uslove (geološke, pedološke, klimatske i dr.); način i metod izvođenja radova, potrebna finansijska sredstva i dr.

Planovi pošumljavanja goleti sadrže sve vrste radova po obimu, mjestu i vremenu, sa potrebnim sredstvima za njihovo izvođenje.

Program i planove pošumljavanja goleti donosi ministarstvo nadležno za poslove šumarstva, uz saglasnost Vlade.

g) Program gazdovanja šumama

Član 22

Šumama u privatnoj svojini gazduje se na osnovu programa gazdovanja šumama.

Program iz stava 1 ovog člana usklađuje se sa opštom osnovom gazdovanja šumama.

Program iz stava 1 ovog člana sadrži: prikaz i ocjenu stanja šuma po vlasnicima i parcelama, obim i vrstu radova na uzgoju, zaštiti i korišćenju šuma i to za područje za koje se donosi program i posebno za svaku šumsku parcelu, kao i mjere za postizanje ciljeva gazdovanja.

Program iz stava 1 ovog člana donosi se za područje jedne ili više katastarskih opština, za period od 10 godina.

Za sprovođenje programa iz stava 1 ovog člana donosi se godišnji plan gazdovanja šumama, najkasnije do kraja tekuće za narednu godinu.

Program i plan gazdovanja šumama u privatnoj svojini donosi organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama.

d) Izvođački projekat

Član 23

Za sprovođenje osnova za gazdovanje šumama u državnoj svojini donosi se godišnji izvođački projekat, koji sadrži sve vrste radova po obimu, mjestu i vremenu.

Posebnim dijelom izvođačkog projekta utvrđuju se uslovi i način obezbjeđivanja šumskih sortimenata za potrebe seoskih domaćinstava.

Godišnji izvođački projekat mora biti u skladu sa opštom i posebnom osnovom.

Godišnji izvođački projekat donosi organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama, najkasnije do kraja tekuće za narednu godinu.

đ) Sadržina i način donošenja planskih akata

Član 24

Bliži propis o sadržini i načinu donošenja posebne osnove, programa i plana gazdovanja šumama i izvođačkog projekta donosi ministarstvo nadležno za poslove šumarstva.

e) Obaveze u sprovođenju mjera planiranja

Član 25

Šumarska preduzeća i vlasnici šuma ostvaruju prava i izvršavaju obaveze na način i pod uslovima utvrđenim planskim aktima predviđenim ovim zakonom.

Ako vlasnik ne izvršava šumsko-uzgojne radove predviđene programom gazdovanja šumama, izvršenje tih radova obezbjeđuje organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama, o trošku vlasnika.

2. Uzgoj, unapređivanje i korišćenje šume

Član 26

U cilju trajnog očuvanja vrijednosti šuma i obezbjeđivanja stalnog povećanja njihovog prirasta i prinosa, kao i njihovih ekoloških i drugih opštekorisnih funkcija, nosioci prava i obaveza u uzgoju i unapređivanju šuma dužni su da:

- 1) gazdovanje šumama prilagođavaju načinu gazdovanja visokim šumama kao osnovnom obliku uzgoja šuma, uslovima sredine, biološkim osobinama vrste drveća, stanju i funkciji šuma, uvažavajući pri tom ekološke, pejzažne i ambijentalne vrijednosti šuma;
- 2) šumsko - uzgojnim i drugim mjerama stvaraju uslove za prirodno obnavljanje šuma i produkciju drvne mase adekvatnu bonitetu staništa;
- 3) pravovremeno primjenjuju mjere njege i zaštite šuma;
- 4) prevode niske i degradirane šume i šikare u visoke šume, gdje njihov opstanak nije uslovljen staništem i biološkim osobinama drveća;
- 5) u prebornim i neuredno prebornim šumama prvenstveno i postepeno koriste prestarela stabla loših tehničkih svojstava, uz preduzimanje odgovarajućih šumsko-uzgojnih radova.

Član 27

Šumarska preduzeća i vlasnici šuma dužni su da izvrše pošumljavanje paljevina, površina na kojima nije uspjelo podmlađivanje i pošumljavanje, površina na kojima je izvršena devastacija i pustošenje šuma i bespravna čista sječa, odnosno površina na kojima su nepravilnim korišćenjem dovedene u pitanje opštekorisne funkcije šuma, u roku koji odredi organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama.

Član 28

Sječa stabala u šumi može se vršiti isključivo nakon odabiranja, obilježavanja i evidentiranja stabala za sječū (doznaka) i kontrole šumarske inspekcije.

U šumama koje se prirodno obnavljaju sječa šuma vrši se, po pravilu, u doba mirovanja vegetacije.

Doznaka i sječa stabala vrši se u skladu sa osnovama i programom gazdovanja šumama.

Član 29

Doznačena stabla u okviru odjeljenja, odnosno odsjeka moraju se posjeći prilikom vršenja redovne sječe za odnosnu godinu i izraditi u odgovarajuće sortimente.

Svo posječeno drvo mora se izvesti iz šume u rokovima utvrđenim planskim aktima o gazdovanju šumama.

Član 30

Šumski sortimenti tehničkog i prostornog drveta mogu se izvoziti sa mjesta sječe, odnosno prerade samo nakon premjera i žigosanja šumskim žigom.

Član 31

Šumski sortimenti tehničkog i prostornog drveta mogu se stavljati u promet samo sa uvjerenjem o porijeklu (otpremnica, propratnica i dr.).

Pod prometom šumskih sortimenata, u smislu ovog zakona, smatra se i doprema ovih sortimenata, van saobraćajnica od šume do mjesta opredjeljenja.

Odredbe ovog člana odnose se i na šumske sortimente koji se koriste sa površine, odnosno zemljišta koje se, u smislu člana 1 ovog zakona, ne smatra šumom.

Član 32

Zabranjena je prerada i uskladištenje šumskih sortimenata tehničkog i prostornog drveta, koji nijesu žigosani šumskim žigom i koji nemaju uvjerenje o porijeklu.

Član 33

Doznaku stabala, premjer i žigosanje drveta i izdavanje uvjerenja o porijeklu šumskih sortimenata vrši organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama.

Za poslove iz stava 1 ovog člana plaća se posebna naknada, čiju visinu utvrđuje organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama.

Član 34

Bliže propise o doznaci i sječi stabala, premjeru šumskih sortimenata, obliku i sadržini šumskih žigova, žigosanju šumskih sortimenata, obilježavanju panjeva bespravno posječenih stabala, uvjerenju o porijeklu šumskih sortimenata i uslovima koje moraju da ispunjavaju lica koja

obavljaju poslove doznake, premjera i izdavanja uvjerenja o porijeklu šumskih sortimenata donosi ministarstvo nadležno za poslove šumarstva.

Član 35

Nezaštićene biljne vrste sakupljaju i koriste šumarska preduzeća i vlasnici šuma, u skladu sa šumskim osnovama, izvođačkim projektom i programima gazdovanja šumama, na način i pod uslovima koje utvrđuje ministarstvo nadležno za poslove šumarstva, uz prethodno mišljenje ministarstva nadležnog za poslove zaštite životne sredine.

Listu nezaštićenih biljnih vrsta utvrđuje ministarstvo nadležno za poslove šumarstva, uz prethodno mišljenje ministarstva nadležnog za poslove zaštite životne sredine.

Član 36

U šumama se mogu unositi određene vrste divljači stranog porijekla samo na osnovu odobrenja ministarstva nadležnog za poslove šumarstva.

3. Zaštita šuma

Član 37

Zabranjeno je:

- 1) loženje otvorene vatre u šumi i na udaljenosti manjoj od 100 metara od ivice šume, osim na određenim i za to obezbijeđenim mjestima, pridržavajući se propisa o zaštiti od požara;
- 2) ostavljanje i držanje u šumi predmeta kojima bi se mogao izazvati šumski požar ili ugroziti životna sredina;
- 3) rad i izgradnja postrojenja za mehaničku preradu drveta u šumi, i na udaljenosti manjoj od 200 metara od ivice šume;
- 4) uzdužno rezanje šumskih sortimenata tehničkog drveta sredstvima rada koja nijesu određena aktom ministarstva nadležnog za poslove šumarstva;
- 5) pustošenje i čista sječa šuma koja nije predviđena osnovom, odnosno programom kao redovan vid obnavljanja šuma;
- 6) sječa i promet četinarskih stabala za novogodišnje, vjerske i druge praznike;
- 7) uklanjanje, premještanje ili oštećivanje postavljenih znakova kojima su obilježene državne šume, izvršena prostorna podjela šuma, kao i drugih znakova obavještanja i zabrana utvrđenih ovim zakonom;
- 8) korišćenje sjemena i sadnog materijala, a koji nema atest o porijeklu i zdravstvenom stanju izdat od ovlašćene organizacije.

Član 38

Zabranjena je izgradnja objekata i izvođenje drugih radova u šumi, koji nijesu u funkciji gazdovanja šumama.

Izuzetno, izgradnja privremenih objekata i izvođenje drugih radova u šumi može se vršiti samo na osnovu odobrenja nadležnog organa lokalne samouprave i uz saglasnost ministarstva nadležnog za poslove šumarstva, uz naknadu, u skladu sa zakonom.

Član 39

Zabranjena je sječa stabala zaštićenih posebnim propisima, kao i izdvojenih i priznatih sjemenskih stabala i sastojina bez odobrenja ministarstva nadležnog za poslove šumarstva.

Član 40

Paša, brst i kresanje grana u šumama može se vršiti u skladu sa osnovama i programom gazdovanja šumama.

Bliže uslove i način pod kojima se vrši paša, brst i kresanje grana, odnosno lisnika, progon stoke na pašu i pojila i obilježavanje šuma u kojima je zabranjena paša donosi ministarstvo nadležno za poslove šumarstva.

Član 41

Zaštita šuma od požara vrši se u skladu sa godišnjim planom zaštite, koji donosi organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama.

Za šume koje su naročito izložene opasnostima od požara, godišnjim planom zaštite se predviđaju i posebne mjere za sprječavanje požara, kao što su: stvaranje prosjeka, obezbjeđenje potrebnih količina vode, podizanje zaštitnih pojaseva pored saobraćajnica, kresanje prizemnih grana kod četinara i druge mjere, u skladu sa zakonom.

Član 42

Fizička i pravna lica koja pričine štetu šumama u državnoj svojini dužni su je naknaditi, na način i pod uslovima koje propiše ministarstvo nadležno za poslove šumarstva.

Član 43

Radi sprječavanja pojave i širenja požara i drugih elementarnih nepogoda, štetnih insekata, biljnih bolesti, oštećivanja stabala prilikom sječe i izvoza iz šume, obezbjeđivanja podmlatka u šumi, zaštite zemljišta od erozije, kao i ugrožavanja izvorišta voda, šumarsko preduzeće, odnosno vlasnik šume dužni su da uspostave i stalno održavaju šumski red.

Bliže propise o uspostavljanju šumskog reda donosi ministarstvo nadležno za poslove šumarstva.

4. Šumski putevi

Član 44

Putevi koji su u funkciji gazdovanja šumama smatraju se šumskim putevima.

Šumske puteve mogu koristiti pravna lica i građani, pod uslovima koje utvrdi organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama, u saradnji sa jedinicama lokalne samouprave.

Izgrađene šumske puteve koji omogućavaju pristup do seoskih gazdinstava, turističkih i drugih objekata i pretežno su javnog karaktera preuzimaju jedinice lokalne samouprave, na osnovu sporazuma sa organom državne uprave nadležnim za gazdovanje šumama.

Član 45

Bliže propise o izgradnji, održavanju i načinu korišćenja šumskih puteva donosi ministarstvo nadležno za poslove šumarstva.

5. Ograničavanje prava vlasnika

Član 46

Vlasnik zemljišta dužan je da dozvoli privremeni prevoz i smještaj šumskih sortimenata i izvođenje drugih šumskih radova na svom zemljištu (u daljem tekstu: službenost), ako to nije moguće izvršiti na drugi način ili ako bi drugi način bio nesrazmjerno skuplji, uz naknadu u skladu sa zakonom.

Član 47

Vlasnik šume, koji namjerava da proda šumu, dužan je da je prethodno ponudi na prodaju organu državne uprave nadležnom za gazdovanje šumama. Ako organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama ne prihvati ponudu u roku od 30 dana od dana kada mu je ponuda dostavljena, vlasnik šume može šumu prodati drugom licu, ali ne pod povoljnijim uslovima od uslova pod kojima ih je nudio tom organu državne uprave.

Šuma u državnoj svojini može se otuđiti samo po odluci Vlade.

Ugovor zaključen suprotno odredbama st. 1 i 2 ovog člana ništav je.

6. Čuvanje šuma

Član 48

Za zaštitu šuma od protivpravnog prisvajanja i korišćenja, požara i dr. organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama organizuje službu čuvanja i zaštite šuma (u daljem tekstu : čuvarska služba).

Član 49

Čuvar šuma vrši službu čuvanja šuma u službenom odijelu i ima službenu legitimaciju.

U vršenju službe čuvanja šuma, čuvar nosi službeno naoružanje, u skladu sa propisom Vlade.

Bliži propis o službenom odijelu, legitimaciji i uslovima koje moraju da ispunjavaju čuvari šuma donosi ministarstvo nadležno za poslove šumarstva.

Član 50

U vršenju službe čuvanja šuma, čuvar šuma ima obavezu i ovlašćenje da:

- 1) legitimise lica u šumi zatečena u vršenju protivzakonskih radnji ili za koja postoji osnovana sumnja da su izvršili takvu radnju;
- 2) pregleda mjesta gdje se drvo siječe, prerađuje i smješta, kao i da vrši kontrolu prometa drveta;
- 3) vrši kontrolu korišćenja i prometa nezaštićenih biljnih vrsta;
- 4) zaustavi prevozno sredstvo na putu i kontroliše utovar;
- 5) kontroliše preduzimanje mjera za zaštitu šuma od požara i, u slučaju potrebe, stara se o izvršavanju tih mjera;
- 6) privremeno oduzme šumske sortimente pribavljene protivpravnim radnjama, kao i sredstva kojima su ovi proizvodi pribavljeni;
- 7) o utvrđenim nezakonitostima odmah obavijesti nadležni inspekcijski organ;
- 8) preduzima druge mjere i radnje za koje je zakonom i drugim propisom ovlašćen.

III UPRAVLJANJE I ORGANIZACIJA GAZDOVANJA ŠUMAMA

Član 51

Poslovi od opšteg interesa u gazdovanju šumama su:

- 1) uzgoj šuma;
- 2) izdvajanje i praćenje sjemenskih sastojina;
- 3) zdravstveni pregled sjemena i sadnog materijala;
- 4) zaštita šuma;
- 5) vođenje izvještajno-prognozne službe;
- 6) uređivanje šuma;
- 7) izrada programa šumskih saobraćajnica;
- 8) odabiranje, obilježavanje i evidentiranje stabala za sječū (doznaka);
- 9) davanje šuma u državnoj svojini na korišćenje;

10) vođenje evidencije i baze podataka za šumarstvo;

11) stručno usavršavanje (savjetovanje, kursevi i dr.);

12) drugi poslovi određeni zakonom.

Određeni neposredni poslovi iz stava 1 ovog člana vrše se preko šumarskih preduzeća i specijalizovanih organizacija za obavljanje tih poslova, u skladu sa ovim zakonom.

Član 52

Davanje šuma na korišćenje šumarskim preduzećima vrši organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama, putem ugovora, na osnovu konkursa.

Za korišćenje šuma šumarska preduzeća plaćaju naknadu (koncesiona naknada), pod uslovima i na način utvrđen ugovorom iz stava 1 ovog člana.

Početnu visinu koncesione naknade utvrđuje Vlada, vodeći računa o drvnjoj masi, vrsti drveća i uslovima korišćenja šuma (pristupačnost saobraćajnicama i dr.).

Član 53

Postupak davanja šuma na korišćenja pokreće se na osnovu konkursa.

Konkurs iz stava 1 ovog člana sadrži, naročito: naziv šumskog područja; naziv gazdinske jedinice sa opisom šuma koje su predmet konkursa; vrijeme na koje se te šume daju na korišćenje; kadrovske, tehničko-tehnološke i organizacione uslove koje mora da ispunjava učesnik na konkursu; uslove obavljanja poslova koji su predmet konkursa; početnu visinu koncesione naknade i dr.

Član 54

Zahtjev za davanje šuma na korišćenje podnosi se organu državne uprave nadležnom za gazdovanje šumama.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnose se dokazi o ispunjavanju uslova predviđenih konkursom, sa elaboratom koji sadrži: osnovne pravce i način ostvarivanja, odnosno obavljanja poslova koji se odnose na korišćenje šuma; raspoložive kadrovske i tehničko-tehnološke kapacitete; izvore kapitala (finansijska sredstva) za obavljanje poslova i izmirenje finansijskih obaveza; unutrašnju organizacionu strukturu; visinu koncesione naknade i dr.

Član 55

Izuzetno od odredaba čl. 52-54 ovog zakona, organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama šume može dati na korišćenje putem neposredne pogodbe, ako se institut konkursa pokaže neuspješnim.

Član 56

Na ustupanje drugih poslova iz člana 51 stav 2 ovog zakona shodno se primjenjuju odredbe čl. 52 - 55 ovog zakona.

Član 57

Ako organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama utvrdi da šumarsko preduzeće u svom poslovanju ne sprovodi obaveze utvrđene ovim zakonom, ugovorom, opštom i posebnom osnovom i izvođačkim projektom, u ugovorenom roku ne isplaćuje koncesionu naknadu ili ako ne izvršava druge obaveze iz ugovora o davanju šuma na korišćenje, oduzima mu pravo korišćenja šuma.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, šumarsko preduzeće je dužno da naknadi nastalu štetu.

IV FINANSIRANJE

Član 58

Sredstva za finansiranje djelatnosti od opšteg interesa u gazdovanju šumama obezbjeđuju se iz:

- 1) koncesione naknade;
- 2) prihoda od prodaje šumskih proizvoda;
- 3) naknade koju plaćaju vlasnici šume;
- 4) naknade koju plaćaju pravna lica u čijem stvaranju dobiti doprinose opštekorisne funkcije šuma ili koja u obavljanju djelatnosti ugrožavaju te funkcije;
- 5) drugih prihoda.

Visinu i način obračuna i plaćanja naknada iz stava 1 tač. 3 i 4 ovog člana, utvrđuje Vlada.

Sredstva iz stava 1 ovog člana ustupaju se organu državne uprave nadležnom za gazdovanje šumama za izvršavanje njegovih poslova.

Jedinici lokalne samouprave, za finansiranje izgradnje seoskih infrastrukturnih objekata na području gdje se šuma koristi (putevi, vode, elektrifikacija i dr.), pripada 10% prihoda koncesione naknade ostvarenih na njenoj teritoriji.

Sredstva iz stava 3 ovog člana koriste se prema programu, na koji saglasnost daje Vlada.

Član 59

Naknadu iz člana 58 stav 1 tačka 3 ovog zakona vlasnici šuma plaćaju na realizovanu vrijednost šumskih proizvoda, prema tržišnim cijenama i jedinici mjere.

Naknadu iz člana 58 stav 1 tačka 4 ovog zakona plaćaju pravna lica iz oblasti: vodoprivrede, poljoprivrede, elektroprivrede, crne i obojene metalurgije, hemijske i drvne industrije, turizma i

ugostiteljstva i drumskog i željezničkog saobraćaja, na ostvarenu dobit, srazmjerno doprinosu opštekorisnih funkcija šuma u stvaranju dobiti, odnosno srazmjerno ugrožavanju tih funkcija.

Član 60

Sredstva za pošumljavanje goleti i bujičnih erozivnih područja, melioraciju i rekonstrukciju niskih šuma i šikara i dr. obezbjeđuju se u budžetu Republike, na osnovu programa koji donosi Vlada.

V OBILJEŽAVANJE GRANICA DRŽAVNIH ŠUMA I INFORMACIONI SISTEM ŠUMA

Član 61

Granice šuma u državnoj svojini obilježavaju se vidnim znacima.

Obilježavanje granica iz stava 1 ovog člana vrši organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama.

Granice šuma u državnoj svojini evidentiraju se u katastru nepokretnosti, na način i po postupku propisanom zakonom.

Član 62

U cilju praćenja podataka o gazdovanju šumama, stanju i površinama šuma u državnoj i privatnoj svojini, drvnim masama, praćenju i sprovođenju osnova, programa i planova koji se donose po ovom zakonu i izvršenih naučno-istraživačkih radova uspostavlja se i vodi informacioni sistem šuma.

Informacioni sistem šuma vodi organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama.

VI INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 63

U vršenju poslova šumarske inspekcije, šumarski inspektor ima obavezu i ovlašćenje da:

- 1) pregleda sve šumske radove, objekte, uređaje i naprave, kao i sva mjesta gdje se vrši sječa, smještaju, prerađuju i izvoze iz šume ili stavljaju u promet šumski proizvodi;
- 2) vrši nadzor nad sprovođenjem osnova, projekata i programa;
- 3) kontroliše da li su posebne osnove, izvođački projekti i programi međusobno i sa opštom osnovom usklađeni;
- 4) pregleda poslovne knjige i ostala dokumenta kada je to potrebno radi kontrole primjene propisa i mjera koje se odnose na šumu;

- 5) vrši kontrolu da li se na postrojenjima na kojima se vrši primarna prerada drveta vrši prerada žigosanog drveta i drveta snabdjevenog uvjerenjem o porijeklu šumskih sortimenata.

Kad utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis, šumarski inspektor, pored ovlašćenja utvrđenih Zakonom o inspekcijskoj kontroli, ima obavezu i ovlašćenja da:

- 1) obustavi sječu koja se ne vrši pod uslovima utvrđenim ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu njega;
- 2) naredi izvršavanje radova određenih osnovama, programima i projektima čije bi neizvršenje prouzrokovalo štetne posljedice;
- 3) privremeno oduzme protivpravno posječeno drvo, drvo protivpravno stavljeno u promet i druge protivpravno prisvojene ili proizvedene šumske proizvode, kao i sredstva i predmete kojima su izvršene ove radnje;
- 4) u hitnim slučajevima, u kojima bi nastupila šteta po opšti interes, naredi mjere za sprječavanje štete.

VII KAZNE NE ODREDBE

Član 64

Pravno lice kazniće se za prekršaj novčanom kaznom od pedesetostrukog do dvjestapedesetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici, ako:

- 1) šumama ne gazduje na osnovu opštih i posebnih osnova gazdovanja šumama (član 19 stav 1) ili šumama u privatnoj svojini ne gazduje na osnovu programa gazdovanja šumama (član 22 stav 1);
- 2) u određenom roku ne donese godišnji plan gazdovanja šumama u privatnoj svojini (član 22);
- 3) u određenom roku ne donese godišnji izvođački projekat (član 23);
- 4) u roku koji odredi organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama ne izvrši pošumljavanje paljevina, površina na kojima nije uspjelo podmlađivanje i pošumljavanje, površina na kojima je izvršena devastacija i pustošenje šuma ili bespravna čista sječa, odnosno površina na kojima su nepravilnim korišćenjem dovedene u pitanje opštekorisne funkcije šuma (član 27);
- 5) vrši ili dozvoli sječu stabala u šumi bez prethodne doznake i kontrole šumarske inspekcije (član 28 stav 1) ili doznaku i sječu stabala ne vrši u skladu sa osnovama i programom gazdovanja šumama (član 28 stav 3);
- 6) prilikom vršenja redovne sječe za odnosnu godinu ne posiječe sva doznačena stabla ili ako posječena stabla ne izradi u odgovarajuće sortimente (član 29 stav 1);

- 7) svo posječeno drvo ne izveze iz šume u rokovima utvrđenim planskim aktima o gazdovanju šumama (član 29 stav 2);
- 8) šumske sortimente tehničkog i prostornog drveta izvozi sa mjesta sječe, odnosno prerade, dok ne budu premjereni i žigosani šumskim žigom (član 30);
- 9) stavi u promet šumske sortimente tehničkog i prostornog drveta bez uvjerenja o porijeklu (otpremnica, propratnica i drugo) (član 31 stav 1);
- 10) preraduje i skladišti šumske sortimente tehničkog i prostornog drveta koji nijesu žigosani šumskim žigom, odnosno koji nemaju uvjerenje o porijeklu (član 32);
- 11) loži otvorenu vatru u šumi i na udaljenosti manjoj od 100 metara od ivice šume, osim na određenim i za to obezbijedenim mjestima, pridržavajući se propisa o zaštiti od požara; ostavlja i drži u šumi predmete kojima bi se mogao izazvati šumski požar ili ugroziti životna sredina; pusti u rad ili izgrađuje postrojenje za mehaničku preradu drveta u šumi i na udaljenosti manjoj od 200 metara od ivice šume; vrši uzdužno rezanje šumskih sortimenata tehničkog drveta sredstvima rada koja nijesu određena aktom ministarstva nadležnog za poslove šumarstva; pustoši i vrši čistu sječū šuma koja nije predviđena osnovom, odnosno programom, kao redovan vid obnavljanja šuma; siječe i vrši promet četinarskih stabala za novogodišnjē, vjerske i druge praznike; uklanja, premješta ili oštećuje postavljene znakove kojima su obilježene državne šume, izvršena prostorna podjela šuma, kao i drugih znakova obavještavanja i zabrana utvrđenih ovim zakonom; koristi sjemena i sadni materijal koji nema atest o porijeklu i zdravstvenom stanju izdat od ovlašćene organizacije (član 37);
- 12) gradi objekte i izvodi druge radove u šumi koji nijesu u funkciji gazdovanja šumama ili bez odobrenja nadležnog organa lokalne samouprave i saglasnosti ministarstva nadležnog za poslove šumarstva (član 38);
- 13) siječe ili dozvoli sječū stabala zaštićenih posebnim propisima, odnosno izdvojenih i priznatih sjemenskih sastojina bez odobrenja ministarstva nadležnog za poslove šumarstva (član 39);
- 14) ne donese godišnji plan zaštite šuma od požara ili ne organizuje zaštitu šuma od požara (član 41 stav 1);
- 15) u utvrđenom roku ne donose posebne osnove gazdovanja šumama (član 69 stav 2);
- 16) u utvrđenom roku ne donese program gazdovanja šumama, odnosno plan gazdovanja šumama u privatnoj svojini (član 70).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od petostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Republici.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 1, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 i 13 ovog člana kazniće se i fizičko lice novčanom kaznom od trostrukog do petnaestostrukog iznosa minimalne zarade u Republici.

Član 65

Pravno lice kazniće se za prekršaj novčanom kaznom od dvadestostrukog do dvjestostrukog iznosa minimalne zarade u Republici, ako:

- 1) ne obezbijedi uslove za stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih (kursevi, tečajevi i sl.), u skladu sa odgovarajućim zahtjevima za sprovođenje efikasnih i savremenih mjera na uzgoju, zaštiti i korišćenju šuma, prema programu koji donosi ministarstvo nadležno za poslove šumarstva (član 15);
- 2) ne vrši doznaku stabala, premjer i žigosanje drveta ili izdavanje uvjerenja o porijeklu šumskih sortimenata (član 33 stav 1);
- 3) se ne pridržava propisa o doznaci i sječi stabala; premjeru šumskih sortimenata obliku i sadržini šumskih žigova; žigosanju šumskih sortimenata; obilježavanju panjeva bespravno posječenih stabala; uvjerenju o porijeklu šumskih sortimenata ili o uslovima koje moraju da ispunjavaju lica koja obavljaju poslove doznake, premjera i izdavanje uvjerenja o porijeklu šumskih sortimenata, donesenih na osnovu člana 34 ovog zakona;
- 4) ne sakuplja i koristi nezaštićene biljne vrste u skladu sa šumskim osnovama, izvođačkim projektom i programima gazdovanja šumama, ili se ne pridržava utvrđenih uslova (član 35);
- 5) u šumama unosi određene vrste divljači stranog porijekla bez odobrenja ministarstva nadležnog za poslove šumarstva (član 36);
- 6) ne vrši ili ne dozvoli napasanje stoke, brst ili kresanje grana, odnosno lisnika ili ne odredi ili ne obilježi puteve za progon stoke kroz šumu u kojoj je paša zabranjena u skladu sa propisom iz člana 40 stav 2 ovog zakona;
- 7) ne uspostavi i stalno ne održava šumski red, odnosno ako postupa protivno propisima o šumskom redu (član 43);
- 8) koristi šumske puteve suprotno uslovima utvrđenim aktom iz člana 44 stav 2 ovog zakona;
- 9) kao vlasnik zemljišta ne dozvoli privremeni prevoz i smještaj šumskih sortimenata i izvođenje drugih šumskih radova na svom zemljištu, ako to nije moguće izvršiti na drugi način ili ako bi drugi način bio nesrazmjerno skuplji, uz naknadu u skladu sa zakonom (član 46);
- 10) zaključi ugovor o prodaji šume, a prethodno je ne ponudi na prodaju organu državne uprave nadležnom za gazdovanje šumama, u skladu sa članom 47 stav 1 ovog zakona;
- 11) ne organizuje čuvarsku službu (član 48) ili službu čuvanja šuma vrše lica bez službenog odijela, službene legitimacije ili službenog naoružanja (član 49 st. 1 i 2);
- 12) ne dozvoli čuvaru šuma da: legitimiše lica u šumi, zatečena u vršenju protivzakonitih radnji, ili za koje postoji osnovana sumnja da su izvršili takvu radnju; pregleda mjesta gdje se drvo siječe, prerađuje i smješta kao i da vrši kontrolu prometa drveta; vrši kontrolu korišćenja i prometa nezaštićenih biljnih vrsta; zaustavi prevozno sredstvo na putu i kontroliše utovar, kontroliše preduzimanje mjera za zaštitu šuma od požara, i u slučaju potrebe, stara se o izvršavanju tih mjera; privremeno oduzme šumske sortimente

pribavljene protivpravnim radnjama, kao i sredstva kojima su ovi proizvodi pribavljeni; o utvrđenim nezakonitostima odmah obavijesti nadležni inspekcijski organ; preduzima druge mjere i radnje za koje je zakonom i drugim propisom ovlašten (član 50);

13) ne uspostavi i vodi informacijski sistem šuma (član 62.).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od trostrukog do petnaestostrukog iznosa minimalne zarade u Republici.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 i 12 ovog člana kazniće se i fizičko lice novčanom kaznom od trostrukog do petnaestostrukog iznosa minimalne zarade u Republici.

Član 66

Za prekršaje iz člana 65 stav 1 tač. 2, 4, 5, 6, 8, 9, 11 i 13 ovog zakona od odgovornog lica naplaćuje se novčana kazna na licu mjesta u trostrukom iznosu minimalne zarade u Republici.

Za prekršaje iz člana 65 stav 1 tač. 4, 5, 6, 8 i 9 ovog zakona od fizičkog lica naplaćuje se novčana kazna na licu mjesta u trostrukom iznosu minimalne zarade u Republici.

Član 67

Za prekršaje iz člana 64 stav 1 tač. 1, 5, 8, 9, 10, 11 i 13 i člana 65 stav 1 tač. 7 i 12 ovog zakona, pravnom ili fizičkom licu će se pored novčane kazne izreći i zaštitna mjera oduzimanja sredstava i predmeta koji su upotrijebljeni ili namijenjeni za izvršenje prekršaja ili su nastali ili pribavljeni prekršajem.

Član 68

Privremeno oduzimanje sredstava i predmeta iz člana 67 ovog zakona vrše čuvari šuma, šumarski inspektori i radnici policije.

O privremeno oduzetim sredstvima i predmetima organi iz stava 1 ovog člana dužni su izdati potvrdu o oduzetim sredstvima i predmetima licu od koga su oduzeti, sa nalogom za njihovo čuvanje i o tome odmah obavijestiti organ nadležan za pokretanje postupka zbog učinjenog prekršaja.

VIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 69

Opšte osnove gazdovanja šumama donijeće se u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Posebne osnove za šume u državnoj svojini donijeće se u roku od godinu dana od dana donošenja opštih osnova.

Do donošenja opštih i posebnih osnova, šumama će se gazdovati na osnovu važećih osnova.

Član 70

Program gazdovanja šumama donijeće se u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja programa iz stava 1 ovog člana, šumama u privatnoj svojini gazdovaće se na osnovu godišnjeg plana gazdovanja šumama u privatnoj svojini koji donosi organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama.

Godišnji plan iz stava 2 ovog člana donosi se najkasnije do kraja tekuće za narednu godinu.

Član 71

Za obavljanje svojih poslova, organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama preuzima potreban broj radnika koji su radili na odgovarajućim poslovima u javnim preduzećima iz oblasti šumarstva, odnosno pravnim subjektima nastalim njihovom transformacijom.

Srazmjerno broju preuzetih radnika, nadležni organ državne uprave za gazdovanje šumama, na osnovu sporazuma sa preduzećima iz stava 1 ovog člana, preuzima sredstva, opremu i poslovni prostor.

Ako se sporazum iz stava 2 ovog člana ne zaključi u roku od četiri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, konačnu odluku donosi arbitražno vijeće koje imenuje Vlada.

Član 72

Organizaciono-tehničke i druge pripreme za davanje šuma na korišćenje šumarskim preduzećima izvršiće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do isteka roka iz stava 1 ovog člana poslove i zadatke šumarskih preduzeća obavljaće preduzeća iz člana 71 stav 1 ovog zakona.

Za obavljanje ovih poslova i zadataka organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama sa preduzećima iz stava 2 ovog člana zaključuje ugovor.

Član 73

Bliži propisi na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona primjenjivaće se propisi koji su donijeti na osnovu ovlašćenja iz dosadašnjeg Zakona o šumama, ukoliko nijesu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 74

Republički društveni fond za šume prestaje sa radom u roku od četiri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Sredstva, prava i obaveze Republičkog društvenog fonda za šume preuzeće organ državne uprave nadležan za gazdovanje šumama.

Član 75

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o šumama ("Službeni list SRCG", br. 17/80, 19/86, 5/90 i 21/91 i "Službeni list RCG", br. 11/93 i 6/94) i član 10 stav 2 Zakona o životnoj sredini ("Službeni list RCG", br. 12/96).

Član 76

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".